

Veřejné licence, Creative Commons a možnosti jejich využití

**Mgr. Bc. Lucie Straková
webinář rvp.cz 1. 10. 2015**

Teoretická východiska

Teze: Autorské právo
vzniklo pro ochranu práv
autora
ano
ne

Co to jsou licence a co je na nich veřejného? I.

Licence - institut, kterým nositel majetkových práv k dílu umožňuje dalším osobám s dílem určitým způsobem nakládat

Autor má:

osobnostní práva (právo osobovat si autorství, zveřejnit dílo,...)

majetková práva
(rozmnožování, rozšiřování, sdělování veřejnosti,...)

Co to jsou licence a co je na nich veřejného? II.

Veřejná licence

Nevýhradní, bezúplatná, poskytovaná po celou dobu ochrany díla neurčitému okruhu osob, nabyvatelé mohou dílo dále šířit, je možno ji získat konkludentně.

Creative Commons, GNU GPL, MIT, BSD,
Mozilla Public License...

Jak to všechno začalo?

Lawrence Lessig

komerční kultura - díla, která jsou vytvořena za účelem
prodeje, případně po svém vzniku prodána

nekomerční kultura - ostatní díla, který tato kritéria
nesplňují, nebyla původně přímým objektem práva

případ Eldred

ochrana děl po 70 let

Nezisková organizace, 2001, USA

Soubor veřejných licencí

Snaha o šíření kultury a kreativity

Kombinace opravňujících a příkazujících
licenčních prvků

Licenční prvky Creative Commons: Prvky určující rozsah pravomocí

Právo dílo šířit (z angl. Share). Tento symbol je společný pro všechny typy CC licencí. Vyjadřuje, že licencovaného dílo je možné šířit, tzn. kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti. Zároveň lze dílo zařadit do souborného díla (např. časopis, sborník) a jako jeho součást jej v nezměněné podobě šířit dál.

Právo dílo upravovat (z angl. Remix). Licence s tímto symbolem opravňuje uživatele k pozměňování či doplňování díla. Umožňuje také celé licencované dílo nebo jeho část zpracovat s jiným dílem. Příkladem úprav může být např. dramatizace, překlad, úprava digitálních fotek, zhudebnění nebo remixování hudebních skladeb.

Licenční prvky CC: Prvky určující podmínky, které je nutno respektovat

Uveďte původ (z angl. Attribution). Kdykoliv licencovaného dílo nebo jeho úpravu šíříte, je nutno uvést údaje a autorovi a dílu, a to způsobem, jaký autor stanovil. Pokud autor způsob uvádění těchto údajů nespecifikoval, je nutné minimálně uvést jeho jméno (nebo pseudonym, pokud pod ním vystupuje), název díla, odkaz na dílo a odkaz na původní licenci Creative Commons. Pokud šíříte upravené dílo, je třeba také uvést způsob jakým jste dílo upravili.

Zachovejte licenci (z angl. Share Alike). Pokud licencované dílo jakkoliv upravíte, máte povinnost výsledek své práce vystavit pod stejnou nebo slučitelnou licenci. Pokud tedy například upravíte fotku, která je vystavena pod licencí CC-BY-SA (viz typy licencí), je nutno pro tuto upravenou fotku použít stejný typ licence CC-BY-SA.

Neužívejte dílo komerčně (z angl. Noncommercial) Tento prvek umožňuje nakládat s dílem pouze pro nekomerční účely. Tím se rozumí, že při šíření díla vám nesmí plynout žádný finanční zisk. Za nekomerční využití se považuje i výměna díla za jiné (např. prostřednictvím výměnných sítí).

Nezpracovávejte (z angl. No Derivatives). Tento prvek Vám zakazuje jakkoliv dílo upravovat (tzn. dílo pozměňovat či doplňovat, nebo ho jako celé či jeho část zpracovat s dílem jiným). Jedná se o opak licenčního prvku “právo dílo upravovat”, který naopak úpravy díla povoluje. Proto se v žádné licenci CC neobjevují tyto dva prvky společně.

Creative Commons Licenses

Attribution
by

You let others copy, distribute, display, and perform your copyrighted work — and derivative works based upon it — but only if they give credit the way you request.

Share Alike
sa

You allow others to distribute derivative works only under a license identical to the license that governs your work.

Non-Commercial
nc

You let others copy, distribute, display, and perform your work — and derivative works based upon it — but for non-commercial purposes only.

No Derivative Works
nd

You let others copy, distribute, display, and perform only verbatim copies of your work, not derivative works based upon it.

“Vrstvy” CC licencí

Strojově čitelná
verze

Lidsky čitelná verze

Právní ujednání

<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.cs>

Druhy CC licencí

Nová verze 4.0

Neportuje se

Anonymita, pokud je požadována

Vyloučení podpory

30 dní na nápravu porušení

Český překlad verze 4.0

[https://meta.wikimedia.org/wiki/Creative Commons CZ/4.0](https://meta.wikimedia.org/wiki/Creative_Commons_CZ/4.0)

**Kolik děl je
licencovaných
pod některou z
licencí Creative
Commons?**

882 milionů

v roce 2014

V roce 2015 se tento počet blíží jedné miliardě

Více viz <http://www.creativecommons.cz/stav-licenci-creative-commons/>

Poskytovatel licence

Co Creative Commons poskytovateli umožňují?

Sdílet dílo za podmínek, které si sám určí a zároveň stát na základech autorského práva

Je to nadstavba autorského práva -> Některá práva vyhrazena

Sdílení díla za podmínek autora

<http://creativecommons.org/choose/?lang=cs>

Jak použít licence Creative Commons?

Je materiál, který chcete licencovat, předmětem autorského práva?

Jedná se o dílo?

Vlastníte materiál, který chcete licencovat?

Jste oprávněni jej licencovat?

Jste si vědomi toho, že licence CC jsou neodvolatelné?

Kopie na internetu již nemůžete ovlivnit

Jste zastupováni kolektivní správce?

Poskytnutím licence se v maximálním možném rozsahu vzdáváte práva na odměnu za výkon práv nabyvatelem licence

Zaměstnanecké a školní dílo:

Zaměstnanecké dílo

majetková práva autorská vykonává zaměstnavatel, pokud nebylo sjednáno jinak

která díla? Díla vytvořená ke splnění povinností vyplývajících z pracovního vztahu

má se za to, že autor svolil ke zveřejnění, úpravám, zpracování včetně překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do díla souborného, jakož i k tomu, aby uváděl zaměstnanecké dílo na veřejnost pod svým jménem, ledaže je sjednáno jinak

Školní dílo

osobnostní i majetková práva má autor - tj. žák nebo student

Škola má za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla. Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez závažného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu.

Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

Škola je oprávněna požadovat, aby jim autor přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila.

Jak sdělit uživatelům, že je dílo dostupné pod licencí Creative Commons?

Jak znázornit, že dílo poskytují pod veřejnou licencí?

Toto dílo s názvem “Vizionář” od autorky Lucie Strakové je dostupné pod licencí Creative Commons BY 4.0 International. Licenční podmínky jsou dostupné na adrese <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>. Při zachování těchto podmínek, tedy především uvedení původu díla, jste oprávněni dílo šířit, upravovat, a to i komerčně.

KOMPLIKOVANÉ?!

- 1) Vizionář od Lucie Straková je dostupný pod licencí CC BY 4.0 International
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>.
- 2) Vizionář, Lucie Straková, CC BY 4.0 International
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>.
- 3) Vizionář, Lucie Straková,
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>.
- 4) Dostupné pod
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>.
- 5) Od pod
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>,

Všechny varianty jsou možné!

...záleží pouze na vůli autora, jaké údaje chce u díla uvést.

Nabyvateľ licence

**Pokud pracuji s
autorskými díly,
jedná se vždy o
užití ve smyslu
autorského
zákona?**

Citace

Citace § 31 AutZ

(1) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo

- a) užije v odůvodněné míře výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů ve svém díle,
 - b) užije výňatky z díla nebo drobná celá díla pro účely kritiky nebo recenze vztahující se k takovému dílu, vědecké či odborné tvorby a takové užití bude v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu vyžadovaném konkrétním účelem,
 - c) užije dílo při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, jejichž účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, a nepřesáhne rozsah odpovídající sledovanému účelu;
- vždy je však nutno uvést, je-li to možné, jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen.

Rozmnoženina pro osobní potřebu

musí se jednat o již
zveřejněné dílo a
nekomerční užití

nevztahuje se na
počítačové programy,
noty, architektonická
díla, elektronické
databáze

Jak správně uvádět původ díla?

Název díla: Pokud je název známý, je třeba ho uvést. Za předpokladu, že není, nejedná se o překážku pro správné uvedení původu..

Autor díla: Uvést autora je nutné vždy, pokud však není stanoveno jinak. Při uvádění jména autora je nutné se řídit jeho přáním (a to i ohledně dalších informací, např. o tom, kde bylo dílo prvně publikováno). Pokud autor nechce být uveden, pak ho není možné neuvádět. Pokud autor vystupuje např. pod pseudonymem nebo přezdívkou, můžete (musíte) uvést i tuto.

Zdroj: Tedy odkaz, odkud bylo dílo získáno. Obvykle se bude jednat o URL odkaz (internetovou adresu), ze které bylo k dílu přistoupeno.

Licence: Název licence Creative Commons a odkaz její podmínky – nepostačuje uvést, že se jedná o licenci Creative Commons, je třeba uvést o kterou konkrétně (varianta a verze) a opět poskytnout k ní vedoucí URL odkaz

Jak správně uvést původ díla?

Způsob 1

Dílo "Vizionář", dostupné z <https://www.flickr.com/photos/106178443@N04/10411024235/in/set-72157636812831923>, jehož autorem je Lucie Straková, podléhá licenci CC BY-NC 2.0 Generic, jejíž úplné znění licenčních podmínek je dostupné na <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/2.0/legalcode>

Způsob 2

Vizionář od Lucie Straková pod CC BY-NC 2.0

Pozor na off-line díla!

Na co si dát pozor?

Použitím díla **nesmíte zavdávat třetím osobám domněnku**, že poskytovatel licence nabyvatele (Vás) **sponzoruje, podporuje** nebo je s Vámi nějakým dalším způsobem ve spojení. Toto, společně s možností požádat o neuvádění původu, zajišťuje, aby **autor nebyl spojován se způsoby užití díla, se kterými nesouhlasí**.

Uvést původ tak, jak bylo uvedeno výše, musíte vždy, když je dílo dále šířeno veřejnosti. V případě, že dílo užíváte pouze pro svoje osobní účely a dále ho nikomu nezpřístupňujete, nemusíte ho informacemi o původu opatřovat.

Kde hledat díla pod CC?

magnatunes.com

archive.org

flickr.com

creativearchive.bbc.co.uk

craphound.com

jamendo.com

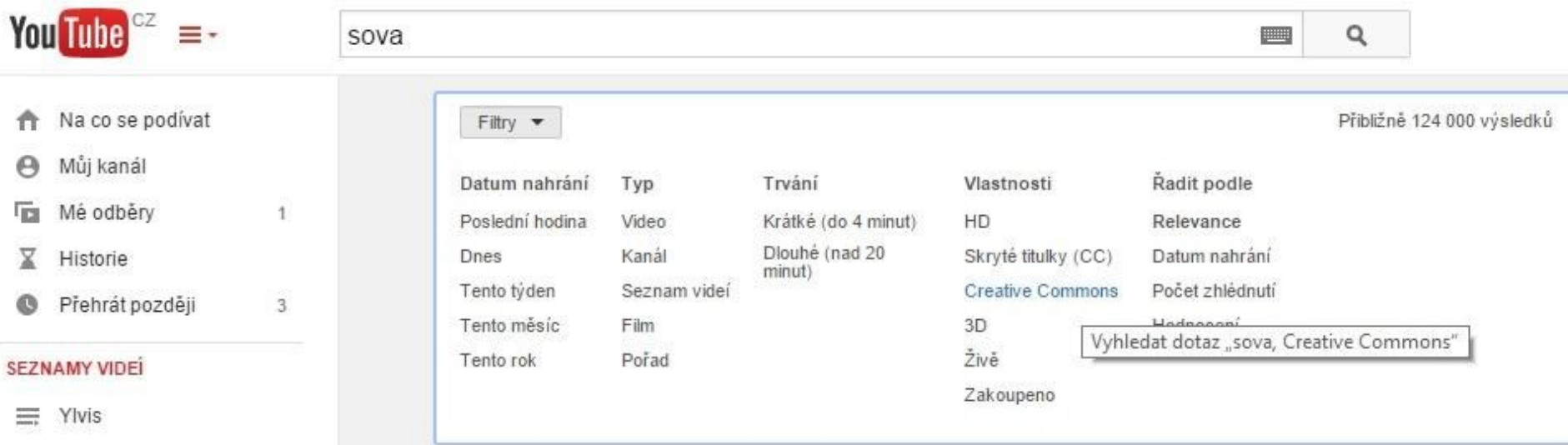
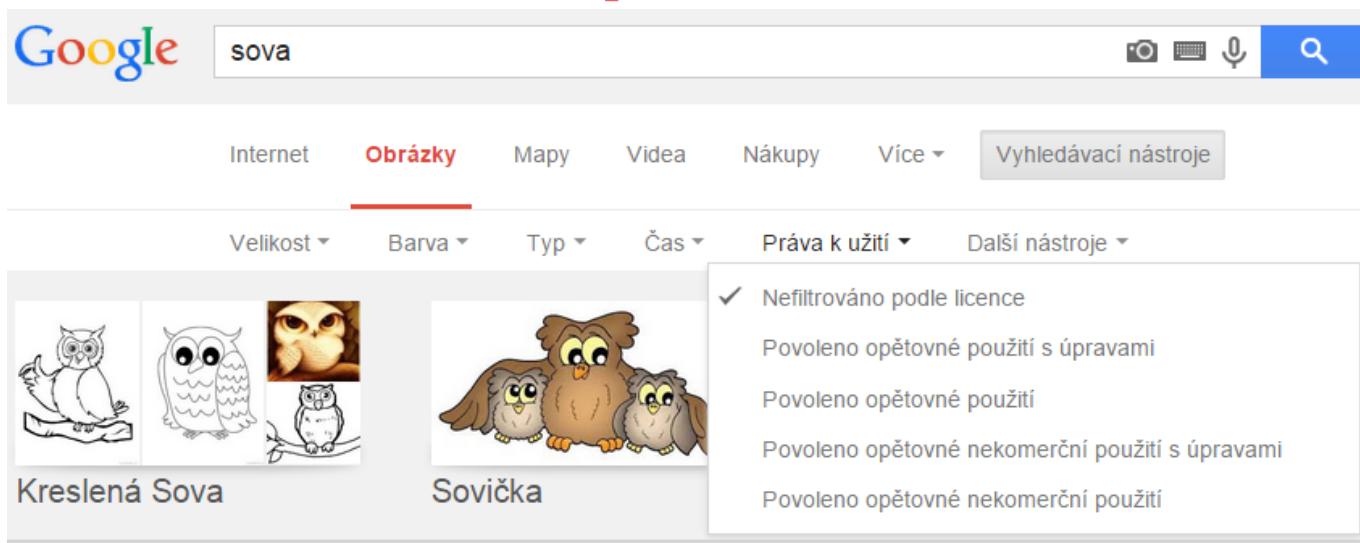
commons.wikimedia.org

wiki.creativecommons.org/Films

Pokud hledáte díla licencovaná pod Creative Commons, dobrým výchozím bodem je [CC Search](#). Fotografie vystavené pod licencemi CC můžete vyhledat např. na [Flickr](#). Také Google umožňuje vyhledávání podle licenčních oprávnění, nejedná se však přímo o licence Creative Commons, ale různé licence splňující dané požadavky.

Kde hledat díla pod CC?

Open Education Resources

Otevřené vzdělávací zdroje

CC Search

Open Knowledge Repository

Open Tapestry

PLOS

Internet Archive

OER Commons

**Budu teď (více)
licencovat svá díla pod
Creative Commons a
užívat cizí díla pod CC a
dbát na podmínky
licence?**

Děkuji Vám za pozornost!

Užitečné odkazy a zdroje

Mgr. Bc. Lucie Straková
1. října 2015, rvp.cz

Creative Commons ČR
Ústav práva a technologií PrF MU

Creative Commons ČR

www.creativecommons.cz

Creative Commons Global

<http://creativecommons.org/>

Veřejné licence v České republice

[http://is.muni.cz/repo/1203341/Myska_et_al. - Verejne licence 2.0 - online.pdf](http://is.muni.cz/repo/1203341/Myska_et_al._Verejne_licence_2.0_online.pdf)

Veřejné licence

http://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Myska_Verejne_licence_GACR.pdf

Licence Creative Commons v českém právním řádu

https://is.muni.cz/auth/th/348292/pravf_m/Licence_Creative_Commons_v_ceskem_pravnim_radu.pdf

Attributions:

[1] SIMONA R, CAT-EYES-VIEW-FACE-ANIMAL-HOME,
[HTTPS://CREATIVECOMMONS.ORG/PUBLICDOMAIN/ZERO/1.0/DEED.EN](https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.en),
[HTTPS://PIXABAY.COM/EN/CAT-EYES-VIEW-FACE-ANIMAL-HOME-179842/](https://pixabay.com/en/cat-eyes-view-face-animal-home-179842/)

[2] TYLER STEFANICH, CREATIVE COMMONS SWAG CONTEST,
[HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSES/BY/3.0/US/](http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/us/),
[HTTP://WWW.FLICKR.COM/PHOTOS/21907270@N05/2117607887/](http://www.flickr.com/photos/21907270@N05/2117607887/)

[3] TARGUT, CAT CLOSE-UP,
[HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSES/BY/2.0/](http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/),
[HTTP://WWW.FREESTOCKPHOTOS.BIZ/STOCKPHOTO/17885](http://www.freestockphotos.biz/stockphoto/17885)

[4] YUMI KIMURA, SO HAPPY SMILING CAT,
[HTTPS://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSES/BY-SA/2.0/DEED.EN](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/deed.en),
[HTTPS://WWW.FLICKR.COM/PHOTOS/26226522@N08/4143179870/](https://www.flickr.com/photos/26226522@N08/4143179870/)